Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman hyväksyminen

Kunnanhallitus 9.11.2026 § 230

Asian valmistelija:
Kunnanjohtaja Carita Maisila, p. 040 137 5121
Hallintojohtaja Jere Markkanen, p. 040 190 6869
Sivistysjohtaja Susan Porkka, p. 044 783 7285
Vs. tekninen johtaja Outi Harka, p. 050 078 2584
Elinvoimajohtaja Hanna Nieminen, p. 040 135 4509

Talousarvion ja taloussuunnitelman lainsäädäntötausta
Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kunnanvaltuusto hyväksyi 26.1.2026 kuntastrategian käynnissä olevalle valtuustokaudelle. Strategian tavoitteet ja toimenpiteet konkretisoidaan vuosittain talousarviossa.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Kuntalain 118 §:n mukaiset kriisikuntakriteerit
Kuntalain 118 §:ssä säädetään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä eli ns. kriisikunta-menettelystä. Kriisikuntamenettely voi käynnistyä mm., jos konsernin kertynyttä alijäämää on tilinpäätöksessä vähintään 1.000 €/asukas ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 €/asukas. Mynämäen kunnan konsernitaseen alijäämä on ollut 740 €/asukas vuoden 2025 tilinpäätöksessä. Vuoden 2026 tuloksen ennakoiminen on erittäin vaikeaa muuttuneista taloussuhdanteista johtuen.

Lisäksi arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110 §:ssä säädetyssä määräajassa. Mynämäen kunnan taseessa on tilivuoden 2025 jälkeen kertynyttä ylijäämää 3,085 miljoonaa euroa. Nyt

laaditussa talousarviossa ja taloussuunnitelmassa kertynyt ylijäämä on käytetty taloussuunnitelmakauden aikana, joten talouden tasapainottamistyön tarve vuosille 2027–2029 on tunnistettu ja työ aloitettu alustavana virkavalmisteluna. Ilman talouden tasapainottamista taloussuunnitelma ei tule olemaan kuntalain mukainen.

Kriisikuntakriteereinä on myös neljä taloudellista raja-arvoa, joiden kaikkien täytyy täyttyä, jotta menettely käynnistyy. Nämä kaikki eivät ole Mynämäen osalta täyttymässä.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 24.6.2024 talouden tasapainottamisohjelman, jossa on toimenpiteitä vuosille 2024, 2025 ja 2026. Talouden tasapainottamisen tarve ei ole poistunut, vaan taloutta joudutaan tasapainottamaan myös vuodesta 2027 eteenpäin.

Verotulot ja valtionosuudet
Verotulojen kokonaismääräksi arvioidaan 19.560.000 euroa, kuluvan vuoden talousarviossa verotulojen ollessa 18.816.000 euroa.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittu siten, että kiinteistöveroprosentteja korotetaan. Esitetyillä korotuksilla kiinteistöveron tuotto olisi arviolta 140.000 euroa enemmän kuin ennusteen mukainen tuotto ilman korotusta.

Vuonna 2027 kiinteistöveroprosenteiksi esitetään:

- yleinen maapohjan kiinteistöveroprosentti 1,55
- yleinen rakennusten kiinteistöveroprosentti 1,25
- vakituiseen asumiseen käytettävät rakennukset 0,65
- muuhun kuin vakituiseen asumiseen käytettävät rakennukset 1,55
- rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 3,10
- voimalaitosrakennusten veroprosentti 3,10
- tuloverolain 22 §:ssä tarkoitettujen yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentti 0,00.

Kunnanvaltuusto päättää vuoden 2027 veroprosentit kokouksessaan 16.11.2026.

Valtionosuuksia ennakoidaan saatavaksi 3.826.982 euroa, kuluvan vuoden valtionosuuksien ollessa arviolta 4.263.337 euroa.

Investoinnit ja lainamäärä
Vuoden 2027 bruttoinvestoinnit ovat yhteensä noin 0,69 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2028 noin 1,04 milj. euroa ja vuonna 2029 noin 1,64 milj. euroa. Suurimmat investoinnit olisivat infrastruktuuriin ja yleisiin alueisiin. Tekninen lautakunta linjasi kokouksessaan 17.6.2026 § 60, että teknisen toimen investoinnit rajoitetaan talousarviokaudelle vain välttämättömiin investointeihin ja investoinneissa käytetään tarkkaa harkintaa.

Vuosikate ei riitä kattamaan investointeja kokonaan minään vuonna suunnitelmakaudella vaan suuri osa investoinneista joudutaan kattamaan lainalla. Lisäksi kaikki lainanlyhennykset joudutaan kattamaan uudella lainalla. Kunnan lainamäärä on noussut viime vuosina huomattavasti ja paljon yli kuntien keskiarvon. Suuri lainamäärä aiheuttaa myös merkittävät korkokulut.

Vuosikate ja tilikauden tulos
Vuosikate talousarviovuonna 2027 on noin 504.000 euroa ja taloussuunnitelmavuosina 2028 noin 263.000 euroa ja 2029 noin 360.000 euroa. Vuosikate ei riitä kattamaan investointeja eikä noin 2,5 miljoonan euron poistoja. Tästä johtuen tilikaudet ovat talousarviossa ja taloussuunnitelmassa merkittävästi alijäämäiset, talousarviovuonna 2027 noin -2,1 miljoonaa euroa ja taloussuunnitelmavuosina 2028 noin -2,3 miljoonaa euroa sekä 2029 noin -2,2 miljoonaa euroa.

Vuosikate heikentyy yli 1,1 miljoonaa euroa talousarviovuonna 2027 verrattuna vuoden 2026 muutettuun talousarvioon. Heikkeneminen johtuu toimintatuottojen ja valtionosuuksien merkittävästä laskusta sekä toimintakulujen ja korkokulujen noususta. Tilikausien alijäämään vaikuttaa kokonaisuutena lisäksi erittäin merkittävä noin 2,5 miljoonaan euron vuosittainen poistotaakka.

Talousarviovuonna 2027 ulkoiset toimintotuotot laskevat noin 296.000 euroa pääosin vuokratulojen ja puunmyyntituottojen laskun vuoksi. Toimintakulut nousevat vastaavasti noin 501.000 eurolla johtuen henkilöstökulujen noususta (keväällä 2025 hyväksytyt virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 29.2.2028 saakka) sekä yleisestä hintakehityksestä ja inflaatiotasosta. Myös kuntien välisen yhteistoiminnan yhteistoimintaosuuksien tarkentuminen vaikuttaa toimintakuluihin. Näiden ohella korkokulut nousevat ennakoidusti noin 295.000 euroa ja, mikäli korkotaso nousisi lisää, voi korkojen nousu olla tätäkin suurempaa.

Alijäämäinen tulos jatkuu koko suunnitelmakauden ajan, jolloin kunnan aiemmin kertynyt ylijäämä käytetään taloussuunnitelmakauden aikana loppuun ja taloussuunnitelman tasapainovaatimus vaarantuu. Toimintatuottojen ja valtionosuuksien heikkeneminen sekä toimintakulujen nousu syventävät talouden epätasapainoa, eikä verotulojen kasvu yksin riitä kääntämään kehitystä. Ilman määrätietoisia talouden tasapainottamistoimia kunnan velkaantuminen jatkuu, tulorahoituksen riittävyys heikkenee entisestään ja riski kuntalain mukaisten taloudellisten arviointikriteerien täyttymisestä kasvaa.

Kunnan taloustilanne on kokonaisuudessaan haastava ja tulee vaatimaan talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Talousarvio on laadittu nykyisen palvelu- ja toimintarakenteen mukaisena voimassaolevien velvoitteiden mukaisesti. Säästöjä etsitään talouden tasapainottamisohjelmassa sekä palvelu- ja toimintarakenteen kokonaistarkastelussa. Tasapainottamistoimissa on välttämätöntä huomioida toimintakulujen sopeuttaminen, palvelurakenne ja tulojen lisäysmahdollisuudet, kuten

veronkorotukset. Talouden tasapainottamisohjelma laaditaan talousarviosta erillisenä ja taloussuunnitelmakauden muutokset huomioidaan talousarviomuutoksina ohjelman hyväksymisen jälkeen sitä toimeenpantaessa.

Talousarvion käsittely
Sivistyslautakunta (27.10.2026), tekninen lautakunta (21.10.2026) ja tarkastuslautakunta (20.10.2026) ovat käsitelleet talousarvioesityksensä kokouksissaan. Kunnanjohtajan talousarvioesitys huomioi tarkastuslautakunnan kokouksessaan 20.10.2026 § 51 ja teknisen lautakunnan kokouksessaan 21.10.2026 § 96 lautakuntien talousarvioesityksiinsä tekemät muutokset.

Talousarvioesityksiä on käyty läpi kunnanhallituksen talousarvioseminaarissa 5.10.2026 ja kunnanvaltuuston talousarvioseminaarissa 29.10.2026.

Liitteet: Vuoden 2027 talousarvio ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelma

Esittelijä: Kunnanjohtaja Maisila Carita

Päätösehdotus:

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman liitteen mukaisesti.

Lisäksi kunnanhallitus päättää, että talouden tasapainoon saattamiseksi ja vaikeista talousnäkymistä johtuen Mynämäen kunta laatii talouden tasapainottamisohjelman. Laskennallinen talouden tasapainottamistarve on arvion mukaan noin 2–2,5 miljoonaa euroa.

Tasapainottamisohjelman virkavalmistelu on alustavalla tasolla käynnistynyt jo talousarviovalmistelun rinnalla. Tasapainotuksessa huomioidaan kaikki kunnan toiminnot. Tasapainottamisohjelma valmistuu tavoitteellisesti alkuvuoteen 2027 mennessä ja tuodaan päätöksentekoon erikseen. Tasapainottamisohjelman toimenpiteet ja niiden toimeenpano huomioidaan taloussuunnitelmakaudella tarvittaessa talousarviomuutoksina.

Päätös:

Käsittelyn aikana kunnanjohtaja täydensi päätösehdotustaan seuraavasti: Lisäksi kunnanhallitus päättää oikeuttaa kunnanjohtajan ja hallinnon toimialan tekemään talousarviokirjaan teknisluonteiset muutokset ja korjaukset, jotka ovat tarpeen tehdä kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen ennen kunnanvaltuuston käsittelyä.

Kunnanhallitus päätti yksimielisesti, että investointiosaan projektinumerolle 9017 Torin kehittäminen vuodelle 2028 ja 2029 varatut investointimäärärahat 70 000 euroa siirretään vuoden 2027 investointimäärärahaksi ja 20 000 euroa vuoden 2028 investointimäärärahoiksi talousarvioesityksessä.

Kunnanjohtajan täydennetty päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman liitteen mukaisesti.

Lisäksi kunnanhallitus päättää oikeuttaa kunnanjohtajan ja hallinnon toimialan tekemään talousarviokirjaan teknisluonteiset muutokset ja korjaukset, jotka ovat tarpeen tehdä kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen ennen kunnanvaltuuston käsittelyä.

Lisäksi kunnanhallitus päättää, että talouden tasapainoon saattamiseksi ja vaikeista talousnäkymistä johtuen Mynämäen kunta laatii talouden tasapainottamisohjelman. Laskennallinen talouden tasapainottamistarve on arvion mukaan noin 2–2,5 miljoonaa euroa.

Tasapainottamisohjelman virkavalmistelu on alustavalla tasolla käynnistynyt jo talousarviovalmistelun rinnalla. Tasapainotuksessa huomioidaan kaikki kunnan toiminnot. Tasapainottamisohjelma valmistuu tavoitteellisesti alkuvuoteen 2027 mennessä ja tuodaan päätöksentekoon erikseen. Tasapainottamisohjelman toimenpiteet ja niiden toimeenpano huomioidaan taloussuunnitelmakaudella tarvittaessa talousarviomuutoksina.

Kunnanvaltuusto 16.11.2026 § 51
195/02.02.00/2026

Liitteet: Vuoden 2027 talousarvio ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelma

Päätösehdotus:

Kunnanvaltuusto hyväksyy vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman liitteen mukaisesti.

Päätös:

Puheenjohtajan ehdotuksesta käytiin ensin ryhmäpuheenvuorot ja sen jälkeen tarvittaessa yksityiskohtainen käsittely. Ryhmäpuheenvuoron käyttivät Sanna Kylänpää (KESK), Anne Mäkisalo (KOK), Markus Ylis-Junttila (PS), Olavi Konttila (SDP), Kai Keppola (VAS) ja Kalle Aerikkala (VIHR).

Keskustelun aikana vihreiden valtuustoryhmä (valtuutettu Kalle Aerikkala) teki valtuutettu Kai Keppolan kannattamana seuraavan muutosesityksen:

1. Teknisen lautakunnan avustusmäärärahaa (yksityistieavustukset) vähennetään 40 000 eurolla 133 000 eurosta 93 000 euroon.
2. Sivistyslautakunnan avustusmäärärahaa vähennetään 20 % eli 57 200 eurolla 286 000 eurosta 228 800 euroon.
3. Valtuusto edellyttää, että taloussuunnitelman kirjattuja uusia vakituisia tehtäviä ei perusteta ennen talouden tasapainottamisohjelman hyväksymistä.

Keskustelun aikana vasemmistoliiton valtuustoryhmä jätti toimenpidealoitteen (ns. toivomusponsi), joka kuului seuraavasti: "Kunnanvaltuusto edellyttää, että vuoden 2027 aikana ja tulevassa

talouden tasapainottamisohjelmassa säästöt etsitään ensisijaisesti kunnan ostopalveluita karsimalla ja hankintoja tehostamalla siten, ettei säästöjä kohdisteta nykyisen kouluverkon supistamiseen tai olemassa olevan henkilöstön vähentämiseen, ja että jatkossa luovutetaan kiinteistöveronkorotuksen tiestä."

Kokouksessa oli tauko klo 19.35–19.43. Valtuutettu Anne Mäkisalo poistui klo 19.35 tämän pykälän käsittelyn aikana.

Pohjaesityksestä poikkeavan kannatetun muutosehdotuksen vuoksi puheenjohtaja totesi, että asiasta täytyy äänestää.

Puheenjohtajan esityksestä päätettiin suorittaa asiassa nimenhuutoäänestys siten, että ne, jotka kannattavat kunnanhallituksen pohjaesitystä äänestävät JAA ja ne jotka kannattavat vihreiden valtuustoryhmän tekemää kannatettua muutosehdotusta äänestävät EI. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 32 JAA-ääntä (valtuutetut Aaltonen, Halminen, Honkanen Niko, Hurme, Huuskonen, Hyrsky-Heikkilä, Järvi, Kantonen, Karppinen, Keppola, Kivivuori, Konttila, Kylänpää, Lehtonen Aarne, Lehtonen Anssi, Lindén, Markkanen, Myllymäki, Peltola, Rautiola, Setälä, Silvaani, Suominen, Syrén, Toivonen, Vilola, Virtanen, Vuonola sekä Ylis-Junttila ja varavaltuutetut Jaakkola, Ståhlberg ja Viitanen) ja 1 EI-ääni (valtuutettu Aerikkala).

Puheenjohtaja totesi, että valtuusto on äänin 32–1 päättänyt hyväksyä kunnanhallituksen pohjaehdotuksen päätöksenään.

Kunnanvaltuusto päätti hyväksyä vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman liitteen mukaisesti.

Varsinaisen päätöksenteon jälkeen puheenjohtaja totesi, että valtuuston on äänestettävä toimenpidealoitteen hyväksymisestä.

Puheenjohtajan esityksestä päätettiin suorittaa asiassa nimenhuutoäänestys siten, että ne, jotka kannattavat toimenpidealoitteen lisäämistä päätökseen äänestävät JAA ja ne jotka vastustavat lisäämistä äänestävät EI. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 5 JAA-ääntä (valtuutetut Keppola, Lehtonen Anssi, Lindén, Rautiola sekä Toivonen) ja 27 EI-ääntä (valtuutettu Aaltonen, Aerikkala, Halminen, Honkanen Niko, Hurme, Huuskonen, Hyrsky-Heikkilä, Järvi, Kantonen, Karppinen, Kivivuori, Konttila, Kylänpää, Lehtonen Aarne, Markkanen, Myllymäki, Peltola, Setälä, Silvaani, Suominen, Syrén, Virtanen, Vuonola sekä Ylis-Junttila ja varavaltuutetut Jaakkola, Ståhlberg ja Viitanen). Valtuutettu Vilola äänesti tyhjää.

Puheenjohtaja totesi, että valtuusto on äänin 27–5 päättänyt, ettei toimenpidealoitetta hyväksytä.